

Jaarverslag 2021
Stichting Sint Janskerk Schiedam

1. Inleiding

Begin 2020 vroeg het Bestuur na een selectie aan de kunstenaar Aldo Hoebe een gedenkteken te ontwerpen als herinnering aan de wereldwijde Covid-19 pandemie die begin maart van dat jaar de samenleving verlamde en ook in ons land duizenden slachtoffers maakte. Weinigen vermoedden toen dat het virus nog jarenlang de agenda zou bepalen.

Zo begon 2021 in een lockdown, compleet met avondklok en een gesloten Sint Janskerk, ook voor de zondagse kerkdiensten. Een somber en heel onzeker vooruitzicht. Weliswaar waren er vaccins en kwam de vaccinatie op gang, maar het zou nog maanden duren voordat er sprake zou kunnen zijn van versoepelingen.

Omdat het Stedelijk Museum Schiedam door een langdurige verbouwing langer dan een jaar gesloten zou zijn, had het museum meerdere activiteiten gepland op diverse plekken in de stad.

Zo was al in 2020 het plan bedacht om in de Sint Janskerk in de zomer van 2021 een omvangrijk tijdelijk kunstwerk te realiseren. De voorbereidingen daarvoor waren in volle gang toen de derde coronagolf dreigde ook dat onmogelijk te maken.

Zo begon het tiende jaar van de Stichting Sint Janskerk. Geen 'huiskamer van de stad' die gonst van de activiteiten, zeer beperkte inkomsten en vaste onvermijdbare kosten die gewoon doorgingen. Opnieuw een financieel slecht jaar. Dat de stichting ook dit jaar heeft overleefd dankt zij aan een extra bijdrage van de Gemeente Schiedam.

In vergelijking met de jaren voor corona, toen er zoals in 2019 72.000 mensen in de kerk kwamen, is het nu op de tellers genoteerde aantal van 43.642 bezoekers laag. Toch valt het aantal nog mee na maanden van gesloten zijn en overige beperkende maatregelen. De bezoekers die via de directe toegang de kerk bezochten zijn hierin niet meegenomen. Dat waren er volgens de registratie van het Museum 12.386.

2. Wat gebeurde er in 2021 wel in de kerk?

De Matthäuspasion

Al vele, vele jaren is de uitvoering van de Matthäuspasion in de weken voor Pasen het eerste grote concert in de kerk. In 2020 waren de repetities al in volle gang toen Covid-19 uitbrak en de uitvoering moest worden gecancelled. Omdat de kerk ook nu voor alle activiteiten gesloten was, werd

besloten tot een online uitvoering met een kleine bezetting. Het werd ondanks alles toch een heel mooie uitvoering.

Het coronakunstwerk

In het vorige jaarverslag werd al melding gemaakt van de opdracht van de Stichting aan de kunstenaar Aldo Hoebe een gedenkteken te maken als herinnering aan de donkere periode van de coronapandemie, niet vermoedend dat de pandemie nog altijd onverminderd zou huishouden in de wereld. Het resultaat van zijn zoektocht is een bescheiden maar ontroerend en tot nadenken stemmend kunstwerk geworden dat de titel 'troost' waar maakt (zie foto op het omslag). Het werd op 24 juni tegelijk met de opening van de Voorhof onthuld.

Cocon

In de hoop dat in het begin van de zomer het aantal besmettingen en de druk op de ziekenhuizen zou afnemen werd het idee van het tijdelijk kunstwerk in de kerk verder ontwikkeld. Uit een drietal internationaal bekende kunstenaars werd door het Museum gekozen voor het plan van Florentijn Hofman. Een inflatable in de vorm van een reusachtige cocon, die het gehele middenschip van de kerk zou vullen dat alle dagen van de week, op de maandag na, te bezoeken zou zijn.

Omdat de kerk alle zondagen verhuurd is aan de Protestantse Gemeente en het middenschip niet beschikbaar zou zijn, zou deze toestemming moeten geven. Na goed overleg over waar en hoe de kerkdiensten zouden plaatsvinden, als dat weer was toegestaan, gaf de Kerkenraad haar medewerking. Het bestuur is daar nog altijd dankbaar voor.

Zo kreeg het project steeds vastere vorm. Mede omdat er veel bezoekers werden verwacht, was voor het garanderen van de veiligheid en met name de brandveiligheid veel en grondig overleg nodig. Uiteindelijk bleken alle vraagtekens bevredigend te kunnen worden afgevinkt.

De cocon kreeg zijn eigen ingang, via een slurf gekoppeld aan één van de kerktoegangen. De kunstenaar wilde dat de bezoekers het binnenste van de cocon zouden ervaren zonder iets waar te nemen van het interieur van de kerk. Tegelijkertijd zou ook de kerk open zijn, zodat bezoekers van de cocon ook de kerk konden bezichtigen, mede om te zien hoe de cocon met zijn enorme afmetingen vrijwel het gehele middenschip vulde.

De geplande opening, begin mei, moest worden uitgesteld door de nog altijd strenge coronamaatregelen. Begin juni kwam er groen licht en kon de tentoonstelling worden geopend, wel met veel voorzorgsregels. Niet meer dan 30 personen in de cocon, een verplicht mondkapje en bezoekafspraken van tevoren op datum en tijd. De tentoonstelling werd een succes, hoewel minder groot dan na alle publiciteit werd verwacht.

Mensen bleken toch bezorgd over een mogelijke besmettingskans.

Openstelling kerk

Tegelijk met de opening van de tentoonstelling ging ook de kerk weer open voor bezoekers. Als gevolg van de pandemie twee maanden later dan gebruikelijk.

Ook hier moesten mondkapjes worden gedragen en handen worden ontsmet. Deze bezoekers kwamen nu via een andere toegang de kerk bezichtigen. Vooral om de cocon aan de buitenzijde te zien en hoe deze de kerk vulde. Er werden veel foto's gemaakt. Toch waren er ook veel bezoekers voor wie de aanwezigheid van de cocon een verrassing was. Jammer vond men vaak dat door de immense cocon geen totaal indruk van het altijd weer indrukwekkende interieur van de kerk mogelijk was. Jammer was ook dat de coronaregels rondleidingen niet toestonden. De kerk was als altijd vrij toegankelijk. Wel werd ook altijd aandacht gevraagd bij te dragen aan de instandhoudingskosten van het gebouw via geld in een daarvoor bestemde box. Omdat mensen vaak geen cashgeld meer bij zich hebben, was het nu mogelijk bij te dragen door middel van een pinapparaat, een 'tikkie' of door middel van onze QR-code.

Formele ingebruikname Voorhof

Op 24 juni, Sint Jansdag, kon na meerdere keren uitstel de geheel vernieuwde ontmoetingsruimte eindelijk formeel in gebruik worden genomen. Voor de eerste keer in zeven maanden verzamelden zich een grote groep genodigden in de kerk waar enkele dagen daarvoor ook de tentoonstelling van de stadscocon opengegaan was. De openingshandeling werd verricht door Burgemeester C. Lamers. Met het vallen van een doek voor de ingang werd de feestelijk verlichtte en met veel ballonnen versierde ruimte zichtbaar. Het werd een heel feestelijke bijeenkomst van bij de bouw betrokkenen, sponsors, vrijwilligers, zakenvrienden en andere genodigden. Dat het voor iedereen de eerste feestelijke ontvangst was sinds maanden was voelbaar.

Al met al is de toch al zo fraaie Sint Janskerk een bezienswaardigheid rijker. Opvallend is vooral het gebogen glazen dak met een omtrek lengte van ruim 7 en een vrije overspanning van 5,5 meter zonder enige ondersteuning. Volgens de makers een niet eerder in West-Europa toegepaste constructie. Door het glas heen heeft men onbelemmerd zicht op het 22 meter hogere tongewelf van het noorderkoor en andere delen van het dak van de kerk. Vooral de wijze waarop de ramen in de gevel zich bij zonlicht spiegelen in het glazen dak zijn prachtig.

Met een uitgebalanceerde en geheel regelbare verlichting en infrarood verwarming, die ingenieus in de staalconstructie is opgenomen voldoet de ruimte aan elke gebruikseis. Ook over de akoestiek, een punt van zorg bij een glazen dak, zijn de gebruikers heel tevreden.

Het Sint Jansgilde

Tegelijk met de ingebruikname van de Voorhof en de onthulling van het kunstwerk van Aldo Hoeben werd ook aangekondigd dat de naam van de Zakenvrienden op die dag is veranderd in het Sint Jansgilde. Zeker omdat het bestuur het een meer aansprekende naam vond, maar toch vooral omdat de verwijzing naar de gilden, raakt aan de functie en de betekenis van de zakenvrienden vandaag. Vanaf de middeleeuwen totdat in 1795 de gilden verboden werden, waren ze met hun kennis, vakbekwaamheid, vriendschap en relaties een heel belangrijke steunpilaar voor de instandhouding van hun prachtige gotische kerk. De kerk bezit nog altijd fraaie en kostbare geschenken uit die periode. Het gilde nu is bedoeld voor bedrijven, organisaties en personen die in navolging van hun vroegere collega's trots zijn op dit icoon van Schiedam en bereid zijn moeite te doen het gebouw te bewaren voor komende generaties door bijvoorbeeld maximaal gebruik te maken van de mogelijkheden die de kerk biedt voor bijeenkomsten, ontvangsten, presentaties, dan wel een bescheiden minimale bijdrage van € 100,- per jaar.

Onderhoud

Een deel van het jaarlijkse onderhoud zoals dat volgt uit de aanbevelingen van het rapport van de Monumentenwacht is dit jaar achterwege gebleven. Een direct gevolg van de corona maatregelen. Wel is al het houtwerk van de achtergevel geschilderd en zijn afspraken gemaakt voor het repareren en schilderen van de dakkapellen

Al het onderhoud aan verwarming en overige installaties en het orgel evenals de verplichte inspecties van de droge brandleiding, de bliksemafleiders en de brandweer eisen, zijn wel uitgevoerd.

Verduurzaming kerkgebouw

Eind 2019 werd het in opdracht van de Gemeente Schiedam en de Stichting Sint Janskerk uitgevoerde onderzoek door OOM Advies naar verduurzaming van dit rijksmonument afgerond. Het resulteerde in een maatwerkadvies, in feite een goed hanteerbaar bestek voor stapsgewijze verduurzaming van de kerk. Dit jaar is er een begin mee gemaakt, namelijk de verbetering van de tocht dichting van de deuren. Voor zover het deuren in houten kozijnen betreft is dat gebeurd. Voor deuren in een steensponning is het een stuk moeilijker en wordt nog gezocht naar een goede en betaalbare oplossing.

De tweede maatregel is het beperken van het schoorsteeneffect van de gaten in de houten gewelven waar zich de verlichting bevindt. Uit de infraroodfoto's blijkt dat hierdoor veel warmte verloren gaat. Tot nu toe is nog niet het juiste materiaal gevonden om dit vraagstuk goed aan te pakken.

De directe aanleiding voor het verduurzamingsonderzoek, de zo langzamerhand bereikte uiterste levensduur van de verwarmingsketels, heeft geleid tot een eerste advies over geheel of gedeeltelijke vervanging. Op dit advies is een second opinion gevraagd.

3. Beleid

Evenals vorig jaar was het beleid van het bestuur met name gericht op overleven nu de belangrijkste inkomstenbron, verhuur van het kerkgebouw opnieuw voor het grootste deel was weggefallen. De versoepelingen in de tweede helft van het jaar leidden wel tot veel verhuuraanvragen maar helaas maakten de nog overblijvende regels een voor de huurder kostendekkende uitvoering onmogelijk. Gelukkig stak de Gemeente Schiedam ons opnieuw een helpende hand toe in de vorm van een extra (corona) subsidie.

Statuten

Acht jaar ervaring rijker werd het tijd de oorspronkelijke statuten eens tegen het licht te houden. Dat heeft geleid tot enkele vooral praktische aanpassingen zoals bijvoorbeeld het verlengen van de maximale duur van het bestuurslidmaatschap tot drie termijnen van vier jaar. Na overleg en instemming van de Kerkenraad van de Protestantse Gemeente werden de nieuwe statuten door het bestuur vastgesteld.

Vrijwilligers

Tot slot nog een enkele opmerking over onze vrijwilligers. Een groep van levensbelang voor onze stichting. Omdat het merendeel ervan qua leeftijd tot de risicogroep behoort, moest voortdurend zorgvuldig worden afgewogen wat wel en niet verantwoord was. Toch heeft het nergens tot een knelpunt geleid. Een zeer gemeend woord van dank is op zijn plaats voor de bereidwilligheid waarmee tijdens de tentoonstelling elke maand het rooster toch weer gevuld kon worden. De gebruikelijke en altijd feestelijke nieuwjaarsbijeenkomst kon door de coronamaatregelen opnieuw niet doorgaan.

4. Jaarrekening 2021

Balans per 31 december 2021

	2021	2020
Activa:		
verbouwingen en aanpassing	26.270	26.270
vorderingen	21.693	41.558
liquide middelen	196.782	210.424
	<u>244.745</u>	<u>278.252</u>
Passiva:		
werkkapitaal	93.633	97.535
voorzieningen	128.000	128.000
restaurantfonds BRIM	21.149	15.978
renteloze lening Voorhof		30.000
te betalen posten	1.963	6.739
	<u>244.745</u>	<u>278.252</u>

Verlies- en winstrekening 2021

	begroot 2021	uitkomst 2021	uitkomst 2020
Inkomsten:			
buffet		1.974	
af: inkoop		-1.780	
		<u>194</u>	
concerten	2.400	1.300	2.400
Huur Protestantse gemeente	32.000	31.680	31.272
verhuur kerk	40.000	32.995	15.553
bazaar			10
subsidie Nat. Restaurantfonds	5.171	5.171	5.171
gemeente Schiedam corona		15.921	35.000
gemeente Schiedam	15.000	15.000	
overige inkomsten		16.654	22.087
	<u>94.571</u>	<u>118.915</u>	<u>111.493</u>
Uitgaven:			
onderhoud	25.000	22.946	15.809
energie	18.000	19.909	16.624
verzekeringen en belastingen	14.000	12.734	12.982
overig	5.000	2.021	578
	<u>62.000</u>	<u>57.610</u>	<u>45.993</u>
kosten bedrijfsleider	47.000	47.556	45.769
vrijwilligers		266	1.592
overige beheerskosten	5.000	11.730	11.420
	<u>114.000</u>	<u>117.162</u>	<u>104.774</u>
Saldo baten en lasten	-19.429	1.753	6.719
incidentele baten en lasten		-484	100
mutaties voorzieningen	-5.171	-5.171	-6.323
Resultaat	-24.600	-3.902	496

Toelichting op de jaarrekening 2021

Algemeen:

De stichting is notarieel opgericht op 27 juni 2011 en per 1 januari 2012 is de stichting daadwerkelijk gaan functioneren. Per 1 januari 2012 heeft de Protestantse Gemeente te Schiedam aan de Stichting Sint Janskerk een bedrag van € 50.000, - ter beschikking gesteld, zijnde een bedrag voor het opstarten en in stand houden van de stichting en haar activiteiten. De Stichting Sint Janskerk gebruikt dit bedrag als werkkapitaal. De eventueel uit de activiteiten voortkomende baten worden toegevoegd aan het werkkapitaal. Vanuit dit werkkapitaal zal allereerst bijgedragen worden aan de instandhouding van het kerkgebouw; hierover wordt gesproken tijdens het voortgangsoverleg zoals genoemd onder Art.4.3 van het convenant tussen de Kerk en de Stichting Sint Janskerk. Ook kan, indien de Protestantse Gemeente te Schiedam, de Stichting tot instandhouding Grote- of Sint Janskerk en de Stichting Sint Janskerk het erover eens zijn dat de financiële toestand het toelaat, de vergoeding voor het kerkelijk gebruik worden bijgesteld.

In 2015 heeft de oplevering van de klokkenluiders woning plaats gevonden en heeft het Kerkelijk Bureau er zijn intrek in genomen. De vrijgekomen Waag is na verbouwing begin 2016 verhuurd aan de Stichting Promotie Schiedam.

Door de coronacrisis moest de begroting bijgesteld worden; de gemeente Schiedam heeft, naast de jaarlijkse subsidie van € 15.000, ter compensatie van inkomstenderving in 2021 een extra bedrag van €15.921 toegezegd. Dit bedrag is in 2022 ontvangen.

De Balans:

Verbouwing en aanpassing

De in 1947 aangebrachte voorhof is gerenoveerd. Het dak is voorzien van een doorzichtige koepel.

Het betreft de niet door subsidies en bijdragen gedekte kosten.

Vorderingen

De vorderingen betreffen voornamelijk de toegezegde extra subsidie van de gemeente Schiedam en de in rekening gebrachte verhuur van de kerk.

Werkkapitaal

Het negatieve resultaat is in mindering gebracht op het werkkapitaal.

Voorzieningen

De stichting is verantwoordelijk voor het onderhoud van het gebouw. De voorziening betreft een reservering voor de vervanging van de Cv-installatie en inventaris.

Ook is er een reserve eigen risico, hierdoor is de verzekeringspremie voor de komende jaren beduidend lager.

Restauratiefonds

Het rijk heeft voor het in stand houden van het gebouw een bedrag van € 68.947 als subsidiabel vastgesteld.

Het subsidiepercentage is 50% ofwel € 34.474. Hiervan wordt 90% in zes jaarlijkse termijnen betaald.

Verlies- en winstrekening:

Inkomsten

Door de coronacrisis waren er praktisch geen inkomsten uit het buffet. Ook de verhuur van de kerk was veel minder dan gewoonlijk.

Huren	2021	2020
Verhuur derden	51.404	27.048
Doorberekende kosten	18.405	11.495
	32.995	15.553

De overige inkomsten komen uit subsidies, giften, sponsoring Sint Jansgilde en de verkoop van brochures en kaarten.

Uitgaven

Onderhoud	2021	2020
gebouw	1.970	2.171
installaties	16.321	6.938
inventaris	1.919	2.122
schoonmaken	2.646	1.167
	22.856	12.398
muziekinstrumenten	90	3.411
	22.946	15.809

De beheerder/koster is een werknemer van de Protestantse Gemeente, de kosten hiervan worden integraal doorberekend.

De vrijwilligers worden regelmatig bijgepraat over de ontwikkelingen. Als gevolg van de pandemie zijn er in 2021 geen bijeenkomsten geweest. Er worden geen vergoedingen betaald.

De overige beheerskosten zijn onder meer telefoonkosten, onderhoud website, abonnementen, kosten betalingsverkeer e.d.

Bijlage 1 Samenstelling bestuur

In 2021 vonden geen mutaties plaats in het bestuur.
Ultimo december 2021 bestond het bestuur uit:

- H. D. (Huib) Snee	voorzitter
- J. (Janny) Verhoeven	secretaris
- L.A. (Luuk) Ruys	penningmeester
- K.C. (Ini) Hemminga	coördinatie vrijwilligers
- H.C. (Hugo) Boogaard	bestuurslid
- A.S. (Andrea) van Hengel	communicatie
- A. (Bram) van Hengel	bestuurslid.

Bijlage 2 Koster en vrijwilligers

De heer Paul van Wijngaarden is als koster-beheerder in dienst bij de Protestantse Gemeente en gedetacheerd bij de Stichting Sint Janskerk Schiedam met een contract van 36 uur per week. Hij is de enige betaalde kracht.

Voor het overige is de Stichting aangewezen op vrijwilligers. Zij zijn het die gastvrouw/gastheer zijn als de kerk open is, zij verzorgen de consumpties voor bezoekers en gasten en een aantal van hen helpt ook bij het schoonhouden van het gebouw. Sommigen hebben vrijwel een dagtaak aan het lopende onderhoud en het in gereedheid brengen van het interieur voor de diverse evenementen in de kerk. Het zal niemand verbazen dat het bestuur buitengewoon gelukkig is met deze situatie en grote waardering heeft voor hun inzet.

Helaas verloren we dit jaar Neeltje Groeneveld door overlijden. Zij was tijdens de maanden dat de kerk open was voor bezoekers wekelijks gastvrouw en daarnaast een zeer ervaren rondleidster.

De kern van de vrijwilligers komt samen met de koster en de voorzitter van het bestuur vrijwel maandelijks bijeen voor het bespreken en plannen van komende activiteiten en benodigd onderhoud.

Doordat ook dit jaar de kerk geruime tijd gesloten was en alle evenementen werden gecancelled en ook om besmettingsgevaar onderling te beperken waren er dit jaar zes bijeenkomsten.

In 2021 bestond deze kern uit:

- Dirk Docter
- Bram van Hengel
- Fons van der Knaap
- Huib Sneepe
- Rinus Spits
- Janny Verhoeven
- Paul van Wijngaarden.